

Bruselj, 18. junij 2024
(OR. en)

11347/24

COH 41
SOC 488

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	18. junij 2024
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	10655/24
Zadeva:	Sporočilo o devetem kohezijskem poročilu – sklepi Sveta (18. junij 2024)

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o sporočilu o devetem kohezijskem poročilu, ki jih je Svet (splošne zadeve/kohezija) odobril na 4034. seji 18. junija 2024.

Sklepi Sveta o sporočilu o devetem kohezijskem poročilu

SVET EVROPSKE UNIJE:

- (1) POZDRAVLJA deveto kohezijsko poročilo kot dragocen pregled vloge kohezijske politike kot ekonomskega stabilizatorja, ki prispeva k navzgor usmerjeni konvergenci in evropskemu povezovanju, zlasti v obdobju tridesetih let evropskega enotnega trga in dvajsetih let po širitvi leta 2004, ter njegovo analizo prispevka kohezijske politike k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji Evropske unije, ki temelji na najnovejših razpoložljivih podatkih;
- (2) PRIZNAVA, da poročilo prihaja v strateškem času, saj prispeva k razmisleku o tem, kako bi bilo mogoče zasnovo in izvajanje kohezijske politike dodatno okrepiti in izboljšati;
- (3) OPOZARJA, da je kohezijska politika glavni instrument EU za dolgoročne in regionalne naložbe ter gonilo strukturne preobrazbe, ki omogoča razvoj in uvajanje prilagojenih rešitev na ravni, ki je čim bližje državljanom in podjetjem;
- (4) POUDARJA, da je kohezijska politika osrednji del evropskega projekta, ki prispeva k zmanjševanju razlik med različnimi regijami z vidika razvoja in obravnava njihove izzive s splošnim ciljem spodbujanja vsesplošnega skladnega razvoja Unije;

Kohezijska politika prinaša rezultate ...

- (5) JE SEZNANJEN z ugotovitvami iz devetega kohezijskega poročila v zvezi z naslednjimi dolgoročnimi trendi, ugotovljenimi v preteklih desetletjih, ko so številni deli EU zahvaljujoč podpori kohezijske politike doživeli izjemno navzgor usmerjeno ekonomsko in socialno konvergenco:

- kohezijska politika krepi enotni trg in zagotavlja enake konkurenčne pogoje, pri čemer je imela pomembno vlogo pri vključevanju novih držav članic v enotni trg, kar je vsem regijam omogočilo, da izkoristijo prednosti tega trga;
- povprečni BDP na prebivalca se je v državah članicah, ki so se EU pridružile leta 2004 in pozneje, znatno povečal zaradi povečanja produktivnosti v manj razvitih regijah;
- politika ima ključno vlogo pri podpiranju javnih naložb in spodbujanju zasebnih naložb ter ustvarja dodano vrednost in nova delovna mesta, kar prispeva h konkurenčnosti in rasti produktivnosti EU;
- povečala se je povezljivost, izboljšali so se inovacije in podjetništvo, človeški kapital pa se je okrepil s splošnim povišanjem stopnje izobrazbe ter močnim povečanjem udeležbe odraslih v izobraževanju in usposabljanju;
- zaradi aktivne podpore kohezijske politike so se razlike v stopnjah delovne aktivnosti in stopnjah revščine med regijami zmanjšale, zaposlitveni in socialni kazalniki so se na splošno izboljšali, stopnje brezposelnosti pa so se zblížale;
- kohezijska politika je prispevala tudi k izboljšanju upravnih zmogljivosti in dobrega upravljanja v državah članicah, in sicer s podporo širokemu spektru pristojnosti in upravni učinkovitosti;
- kohezijska politika je imela, zahvaljujoč hitri mobilizaciji sredstev, pomembno vlogo pri blaženju asimetričnih učinkov nedavnih kriz, s čimer je utrla pot močnemu in hitremu okrevanju, zlasti v ranljivih regijah;

... vendar se lahko zaradi strukturnih in nastajajočih izzivov razlike povečajo

- (6) OPOZARJA na sedanje in nastajajoče izzive, ki vključujejo zeleni in digitalni prehod, podnebne spremembe in njihove negativne posledice, migracije, povečano svetovno konkurenco ter potrebo po konkurenčnosti, povezljivosti in strateški avtonomiji EU ob hkratnem ohranjanju odprtega gospodarstva, pa tudi geopolitično nestabilnost na zunanjih mejah EU, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti državam članicam in regijam, ki jih je vojaška agresija Rusije proti Ukrajini najbolj prizadela, zlasti regijam, ki mejijo na Rusijo in Belorusijo, ter regijam, ki mejijo na Ukrajino;
- (7) JE ZASKRBLJEN zaradi demografskih izzivov, ki še povečujejo pritisk na javne proračune ter zaostrujejo pomanjkanje spretnosti in delovne sile, pa tudi izzivov na trgu dela, kot je brezposelnost mladih, in tveganja za past nerazvoja talentov; PRIZNAVA, da ti izzivi bolj prizadenejo podeželska območja, oddaljene regije in regije, izpostavljene resnim in stalnim naravnim oviram, ki se soočajo z depopulacijo in begom možganov, pa tudi mestne regije zaradi koncentracije dejavnosti in prebivalstva na velikih mestnih območjih; v zvezi s tem IZPOSTAVLJA tudi pomen policentričnega modela razvoja, ki temelji na povezavah med mesti in podeželjem;
- (8) UGOTAVLJA, da še vedno obstajajo velike socialno-ekonomske razlike ter da strukturni in nastajajoči izzivi vplivajo ali bi lahko vplivali na vse več regij, pri čemer JE ZASKRBLJEN, da je konvergenca po EU neenakomerna, zlasti znotraj držav članic in regij, ter da strukturni izzivi – skupaj z asimetričnim učinkom gospodarskih pretresov, vojaške agresije Rusije proti Ukrajini in kriz – številne regije vodijo v postopno oddaljevanje, gospodarsko stagnacijo, nazadovanje, razvojne pasti ali tveganje revščine in socialne izključenosti za njihove državljane;
- (9) poleg tega UGOTAVLJA, da bodo vse prihodnje širitve vplivale tudi na kohezijsko politiko;
- (10) POUDARJA, da je treba te izzive in pomisleke obravnavati na vključujoč in pravičen način ter pri tem zagotoviti, da nikogar ne pustimo ob strani; SE STRINJA z ugotovitvijo Komisije, da bi lahko strukturni in nastajajoči izzivi, če ne bi bili ustrezno obravnavani, povečali ekonomske, socialne in teritorialne razlike;

Kohezijska politika kot razvijajoča se politika, ki črpa iz lastnih izkušenj in izkušenj drugih instrumentov

- (11) POZIVA Komisijo, naj preuči ustrezne možnosti za kohezijsko politiko po letu 2027, da bi regijam zagotovila prilagojeno podporo za uspešno obvladovanje navedenih izzivov, s posebnim poudarkom na zelenih, digitalnih, industrijskih in demografskih izzivih ter različnih ravneh socialno-ekonomskega razvoja, pri čemer naj upošteva izkušnje iz sedanjega obdobja;
- (12) POUDARJA, da je kohezijska politika eno od najpomembnejših orodij za spodbujanje razvoja v vseh evropskih regijah, zlasti tistih, ki se soočajo s trajnimi strukturnimi izzivi, vključno z manj razvitimi regijami, ter pomembna naložbena politika EU, ki bi morala še naprej podpirati naložbe, potrebne za konvergenco, obravnavati razvojne pasti ter ustvarjati priložnosti za rast za regije in njihove državljane;
- (13) PONOVRNO POUDARJA, da mora biti kohezijska politika kot lokalno usmerjena politika, podprta z deljenim upravljanjem, prilagojena potrebam, posebnim izzivom in ranljivostim regij, hkrati pa mora krepiti sodelovanje in teritorialne instrumente ter jim omogočiti, da na najustreznejši ravni izvajajo najpomembnejše naložbe in reforme; PRIZNAVA večjo vlogo kohezijske politike pri prispevanju k evropskemu semestru;
- (14) OPOZARJA na temeljna načela iz člena 174 PDEU, ki spodbuja skladen razvoj regij EU in posebno pozornost namenja specifičnim območjem;
- (15) OPOZARJA na strukturno pogojene socialne in gospodarske razmere najbolj oddaljenih regij, kot jih priznava člen 349 PDEU, in da se mora kohezijska politika odzvati na njihove razvojne izzive in podpirati njihovo regionalno povezovanje;
- (16) OPOZARJA, da je treba teritorialno razsežnost bolje vključiti v politike EU, da bi okrepili usklajenost ukrepov EU; POZIVA k splošni ozaveščenosti o krepitvi kohezije v politikah in pobudah Unije ter IZPOSTAVLJA potrebo po dopolnjevanju in sinergijah med kohezijsko politiko ter drugimi ustreznimi politikami in pobudami, tudi na nacionalni in regionalni ravni, vse od njihove zasnove;

- (17) POUDARJA, da si je treba prizadevati za poenostavitev kohezijske politike za upravičence in organe, pristojne za programe (zlasti z nadgradnjo obstoječih ukrepov za poenostavitev, vključno s financiranjem, ki ni povezano s stroški, in možnostmi poenostavljenega obračunavanja stroškov), ter omogočiti, da se pri opredeljevanju takšnih ukrepov za poenostavitev v fazah zasnove in izvajanja upoštevajo dejanske razmere v različnih regijah in državah članicah EU, da bi povečali učinkovitost in ciljno naravo kohezijske politike;
- (18) OPOZARJA, da je treba zagotoviti harmonizacijo in sorazmernost nadzora in revizij, hkrati pa ohraniti visoke standarde za preprečevanje goljufij in korupcije ter boj proti njim na vseh ravneh; OPOZARJA tudi, da je treba okrepiti uporabo načela enotne revizije;
- (19) POUDARJA pomen zaščite finančnih interesov Unije ob upoštevanju uredbe o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije;
- (20) PRIZNAVA pomen dobrega upravljanja in krepitve zmogljivosti za boljše obravnavanje upravnih potreb na ravni držav članic ter na regionalni in lokalni ravni; POUDARJA, da so dobro upravljanje, močne institucije, spoštovanje pravne države in močne upravne zmogljivosti pomembni za uspešno in učinkovito zasnovo in izvajanje kohezijske politike;
- (21) IZPOSTAVLJA vlogo kohezijske politike pri nadaljnji krepitvi enotnega trga z zmanjševanjem neravnovesij med regijami, pospeševanjem rasti in spodbujanjem inovacij;
- (22) PRIZNAVA prispevek programa Interreg k bolj uravnoveženemu teritorialnemu razvoju z boljšim sodelovanjem med regijami in potrebo po okrepljenem čezmejnem sodelovanju, zlasti vzdolž medregionalnih vrednostnih verig in nadnacionalne trajnostne infrastrukture, da bi lahko obvladali prehod;
- (23) IZPOSTAVLJA priložnost za razmislek o tem, kako bi lahko kohezijska politika bolj temeljila na smotrnosti, da bi povečali učinkovitost na podlagi lastnih izkušenj in izkušenj, pridobljenih z drugimi instrumenti EU; POUDARJA, da je treba odločitve sprejemati na podlagi doslednih ocen politike in ob upoštevanju njihovih operativnih posledic, zlasti za sisteme revizije in nadzora;

- (24) POZIVA Komisijo, naj pripravi predloge za prilagoditev kohezijske politike v skladu z njeno vlogo dolgoročnega okvira za regionalni razvoj, ki podpira model rasti EU in temelji na njegovih posebnih prednostih – deljenem upravljanju, upravljanju na več ravneh, lokalnem pristopu in načelu partnerstva –, pri čemer naj upošteva, da imajo regije različna izhodišča, potrebe in zmogljivosti ter da bi morale za doseg sedanjih in prihodnjih sprememb uporabiti različne razvojne poti; Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE predloge za naslednji zakonodajni sveženj, ki jih bo prejel najpozneje julija 2025, na podlagi predloga večletnega finančnega okvira v skladu z rokom, določenim v uredbi o večletnem finančnem okviru.
-